

شمیران گمشده و خانه افشار

دکتر علی‌اکبر صارمی

The Lost Shemiran : Afshar House

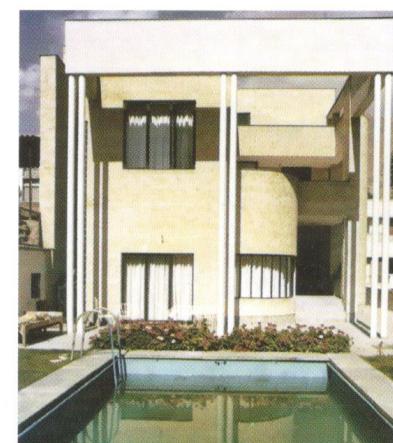
Ali akbar Saremi

ارزش نهادن به آثار گذشتگان در کشور ما چندان دیرپا نیست. اولین آگاهی‌ها و حساسیت‌های مربوط به گذشته را می‌توان در دوران پهلوی اول مشاهده کرد که با بزرگداشت و پرداختن به دوران هخامنشی آغاز می‌شود. در سال‌های سی و چهل این حساسیت‌ها به گذشته نزدیکتر معطوف شده و اوایل قاجار را هم در بر می‌گیرد. در سال‌های دهه ۱۳۵۰، این آگاهی‌ها از دوران قاجار نیز در می‌گذرد و به زمان پهلوی اول نیز می‌رسد. که مطالعات مربوط به معماری تهران از آن جمله است. در دهه‌های اخیر این حساسیت‌ها به دوره پهلوی دوم نیز سایت می‌گند و به مردم معماری مدرن اولیه در ایران می‌رسد که پرداختن به این گرایش نیازمند تحقیق مفصلی است و اما خانه افشار نیز از نمونه‌های معماري مدرن دهه پنجم تهران است که فعلًاً از بلاع تخریب در امان مانده است. تاکنون بارها درباره این خانه که در سال‌های ۱۳۵۴-۱۳۵۵ طراحی کرده و ساخته مطلب نوشته شده ولی این بار ماجرا از جنس دیگری است. این روزها صحبت از خرید و فروش و شاید در نهایت تخریب آن در میان است. می‌دانید و می‌دانیم که در این سال‌ها چه بر سر بناهای با ارزش به جای مانده از گذشته می‌آید و مردم اهل دل و حتی بعضی از مسئولین دلسوز چگونه فریادشان بلند است ولی دادشان به جایی نمی‌رسد. نمی‌خواهیم ذکر مصیبت کنم ولی اینبار ماجرا گریبان خودم راگرفته و خطر در کمینم و در کنارم جا خوش کرده است. مطلب از این قرار است که با توجه به موقعیت بی‌نظیر ساختمان و زمینش در انتهای زعفرانیه، کوچه خلوت "روشن" که براستی هنوز روشنی‌اش را حفظ کرده و چند تکه باقی‌چه به جای مانده از گذشته ما احتمالاً آمده برای تخریب، وضعیت خاصی به وجود آمده که دلالان و زمین بازان برج سازان حرفه‌ای را چون لاشخورهای طماع و سیری ناپذیر بسوی خود جلب کرده است. از این رو، بر آن شدیدم، با کمک دوستان و جوانان فعال در زمینه حفظ میراث گذشته، به دنبال خریدارانی باشیم که به جای تخریب آن بتوانند با تعییر کاربری آنها را به مرکزی فرهنگی تبدیل کنند. در این میان سازمان‌های ذیرپیش نیز قول‌هایی داده اند که البته هنوز محقق نشده است. در این راستا سازمان خیریه کارستان به مدیریت خانم بهرخ منتظمی که به منظور حمایت از هنرمندان سالانه جشنی برپا می‌کند، روز جمعه نهم اسفند ماه ۱۳۹۲ در خانه افشار موسامی برگزار کرد. برنامه روز جمعه امکان استفاده عمومی از خانه افشار را بیش از پیش نمایاند و ایده یافتن خریداری هنر دوست را در میان دوستان گسترش داد. هنوز اما کسی بیش قدم نشده است. خانه افشار و نمونه‌های مشابه بسیاری در گوشه کنار شهرهای ما هستند که سخنگوی معماری و هنر دهه‌های ۴۰ و ۵۰ بوده و در معرض تخریب مداوم قرار دارند. ما همچنان نیازمند کمک از گروه‌های مردم نهاد و دانشجویی هستیم که در امر حفظ این بناها، ضمن رعایت حق و حقوق صاحبانشان، ما را یاری دهند. البته یافتن صاحبان سرمایه‌ای که دلمشغولی فرهنگی دارند، در این دوره و زمانه حکم کیمیا را دارد ولی نباید از با نشست و باید امیدوار بود.

متن اطلاعیه جهت دعوت به تملک و حفظ خانه افشار به عنوان میراث معاصر

با سلام و عرض ادب
به اطلاع می‌رساند، کمیته پیگیری حفاظت از خانه‌های تاریخی تهران - به عنوان تنها سازمان مردم نهاد در حوزه بافت تاریخی شهر تهران - به همراهی سایت سفر نویس - به عنوان فعال حوزه گردشگری و پژوهشی میراث شهر تهران - بر آن است تا پژوهه نجات بخشی خانه افشار را که توسط استاد چیره‌ددست معماری ایران "علی‌اکبر صارمی" طراحی شده است جهت حفظ و نگهداری از میراث معماری شهری تهران، آغاز کند.

دکتر علی‌اکبر صارمی

دکتر علی‌اکبر صارمی از بزرگان معماری در ایران است. از دانشجویان آلتیه سیجون در دانشگاه تهران دهه چهل شمسی و فارغ اتحاصیل دکتری از دانشگاه پنسیلوانیا به استادی لویی کان می‌باشد. نزدیک به چهل سال کار حرفه‌ای با مهندسین مشاور تجیر و دریافت جوایز متعدد معماری در کارنامه اوست. او به نوشتن نیز می‌پردازد. به غیر از مقالات متعددش می‌توان به کتاب‌های "کفر و درنگ: کروکی‌ها معماری ایران" سال ۱۳۸۷، "تار و پود و هنوز: سرگذشت من و معماری ما" سال ۱۳۸۹ اشاره کرد.

بنای این از تمامی علاوه‌مندان به میراث فرهنگی و معماری شهر تهران دعوت می‌شود تا ما را در پیدا کردن علاوه‌مندان برای خریداری و تملک این بنا و تغییر کاربری آن به یک مرکز فرهنگی و هنری یاری نمایند.

خانه افشار بین سال‌های ۱۳۵۳-۱۳۵۵ در زعفرانیه تهران زمینی شیبدار طراحی و توسط علی اکبر صارمی برای خواهش ساخته شد. از دوران بعد از انقلاب تاکنون این خانه در اجاره سفارتخانه‌های مختلف بود از جمله سفارت هلند که از خانم کاردار سفارت که خود هنرشناس و نقاش است نقل است که می‌گفت این خانه مرا یاد خانه‌ی "ریتولد" و "گروه داستیل" در هلند می‌اندازد. علاوه‌مندان می‌توانند پس از مشاهده تصاویر بیشتر این بنای ارزشمند در www.alisaremi.com/tajteer/afshar.htm، جهت کسب اطلاعات بیشتر با ایمیل‌های کمیته پیگیری حفاظت از خانه‌های تاریخی تهران تماس حاصل فرمایند. امید است در این راه همراه و همقدم مایمید.

با تشکر

سجاد عسگری

دبیر کمیته پیگیری حفاظت از خانه‌های تاریخی تهران

www.facebook.com/injatehran
garden.etehadieh@gmail.com
info@alisaremi.com

نهم اسفند ۱۳۹۲ - جشن سالانه سازمان خیریه کارستان به مدیریت خانم بهرخ منظومی به منظور حمایت از هنرمندان

افراد، از راست به چپ: بهرام شیردل، علی صارمی، بهرام دبیری، مرتضی دره‌باغی، مانی حقیقی

